

14.	REKRYS TALITACE ASPIRINU	Forma provedení na ZŠ: D Časová náročnost : 30 min Vysvětlivky: D – demonstrační pokus
Princip: Rekrystalizace je metoda, kterou se provádí přečišťování pevných látek. Surová látka se za horka rozpustí ve vhodném rozpouštědle, a to co v nejmenším možném množství. Do roztoku, po odstranění tepelného zdroje, se přidá vhodný adsorbent. Dále se roztok znovu zahřeje a za horka se zfiltruje přes skládaný filtr a po ochlazení vypadnou krystalky přečištěného produktu.		
Vhodné rozpouštědlo je takové, ve kterém se daná látka velmi dobře rozpouští za horka a pokud možno, jen nepatrně za studena. U neznámých látek je nutné provést krystalizační zkoušky a vhodné rozpouštědlo nalézt experimentálně.		
Vhodný adsorbent je látka, která na sebe váže nečistoty. Přidává se jej velmi malé množství (1 až 2 % hmotnosti surové látky), aby na sebe nevázal i produkt. Množství se odhaduje podle toho, jaké množství látky rekrystalizujeme. Je-li rozpouštědlem polární látka, použije se aktivní uhlí. Je-li rozpouštědlo nepolární látka, použije se např. silikagel.		
Pomůcky: zábrusová destilační baňka (200 cm³), nádoba na vodní lázeň, elektrická topná spirála, laboratorní stojan, držáky, kuličkový chladič, laboratorní lžička, filtrační nálevka, skládaný filtr, Büchnerova nálevka, odsávací baňka, filtrační papír, kádinka (150 cm³), laboratorní váhy		
Chemikálie: surový aspirin, ethanol 50%, aktivní uhlí		
Pracovní postup: 1. Navážíme 3 g surového aspirinu a nasypeme ho do zábrusové destilační baňky. 2. Baňku vložíme do vodní lázně a upevníme držákem ke stojanu. 3. Přidáme zábrusový kuličkový chladič, vsuneme ho do zábrusové destilační baňky a upevníme ke stojanu (obrázek A). Pustíme vodu. 4. Za varu aspirin rozpustíme v takovém množství 50% ethanolu (naředit z 98% ethanolu), aby se aspirin právě rozpustil (toto množství se pohybuje mezi 5–6 cm³ 50% ethanolu). Ethanol lijeme k aspirinu přes chladič. 5. Odstraníme zdroj tepla, sejmeme chladič a opatrně, aby nedošlo k potřísnění zábrusu vložíme do destilační baňky aktivní uhlí (cca na špičku lžičky). 6. Znovu nasadíme kuličkový chladič. 7. Roztok opět znovu krátce povaříme v a mezitím si připravíme skládaný filtr a filtrační aparaturu. 8. V sušárně nahřejeme nálevku. Vložíme do ní skládaný filtr a přefiltrujeme horký roztok s přidaným aktivním uhlím do kádinky. 9. Vzniklé krystalky přečištěného aspirinu, které v kádince „vypadly“, znovu přefiltrujeme na Büchnerově nálevce a propláchneme malým množstvím studené vody. 10. Matečný louh z Büchnerovy nálevky důkladně odstraníme (vymačkáním obrácenou zátkou). 9. Přečištěný aspirin krátce vysušíme v sušárně maximálně při 100 °C a zvážíme.		

Obrázek:

A) Sestavená aparatura pro rekrystalizaci.

B) Nerozpuštěný aspirin v destilační baňce a vodní lázni.

Otázky a úkoly:

Co se stane, když roztok aspirinu při filtraci přes skládaný filtr nebude dostatečně horký?